

**Nr 271.**

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension åt vissa vid Trollhätte kanalverk anställda vakter med flera; given Stockholm slott den 11 april 1913.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

*dels* att var och en av vakterna vid Trollhätte kanal Anders Andersson, A. M. Andersson, Paul Levin Johansson, Samuel Jönsson, Samuel Andersson, Edvard Andersson och Lorentz Henriksson må tilldelas en årlig pension av 600 kronor att från och med månaden näst efter den, varunder han år 1913 erhåller avsked från sin tjänst, utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster,

*dels ock* att maskinisten C. J. S. Johansson må tilldelas en årlig pension av 800 kronor att från och med den 1 juli 1913 utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**GUSTAF ADOLF.**

*Axel Schotte.*

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans  
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-  
holms slott den 11 april 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,  
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,  
Statsråden PETERSSON,  
SCHOTTE,  
BERG,  
BERGSTRÖM,  
friherre ADELSSVÄRD,  
PETRÉN,  
STENSTRÖM,  
LARSSON,  
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Vattenfalls-  
styrelsen.

I skrivelse den 29 oktober 1909 anmälde vattenfallsstyrelsen, att bland Trollhätte kanalverks personal funnos några vakter, som antingen redan voro eller under den närmaste tiden skulle bliva pensionsmässiga. Då emellertid pensionerna för vakter enligt samtliga i ämnet allt sedan år 1909 framlagda förslag vore betydligt högre än de, som skulle tillfalla nämnda personer, därest de erhöles avsked genast efter uppnådd pensionsålder, hade styrelsen för avsikt att låta dem kvarbliva i tjänst, vartill de samtliga vore fullt dugliga, så länge, att de kunde komma i åtnjutande av de förhöjda pensionsbeloppen. Då de nuvarande pensionerna vore alltför låga, för att ifrågavarande tjänstemän skulle kunna på dem få sitt uppehälle, hade styrelsen funnit den hänsyn, som borde tagas till en långvarig och plikttrogen tjänsteuppfyllelse, väga mera än den relativt ringa ökning i utgifterna för personalens pensionering.

Såsom framgår av Kungl. Maj:ts den 7 februari 1913 till Riksdagen avlätna nådiga proposition nr 75 med förslag till avlöningsreglemente för tjänstemän vid statens vattenfallsverk, har styrelsen vidare i sitt den 17 december 1912 avgivna utlåtande över löneregleringskommitténs förslag till avlöningsreglemente, under erinran om vad styrelsen i sin ovanberörda skrivelse anmält, vidare meddelat, att som något avlöningsreglemente för tjänstemännen vid vattenfallsverken icke vunnit Kungl. Maj:ts och Riksdagens godkännande under den relativt långa tid, som förflutit, sedan uttalandet gjordes, styrelsen funnit sig icke längre kunna i allo vidhålla sin avsikt att låta ifrågavarande vakter kvarstanna i tjänst så länge, att de kunde erhålla de förhöjda pensionsbeloppen. Styrelsen förklarade sig för den skull ämna inom kort till Kungl. Maj:t inkomma med framställning om beredande av pensioner till skäligt belopp för sådana tjänstemän vid Trollhätte kanalverk och den numera i kanalverket ingående bogseringsanstalten Ström—Ivarslund, som icke längre äro tjänstedugliga, eller som uppnått sådan levnadsålder, att de icke få ingå på den nya staten.

I anslutning till vad sålunda anförts, har vattenfallsstyrelsen i skrivelse den 18 mars 1913 hemställt, att nedannämnda sju vakter vid kanalverket måtte beredas pension att utgå från och med månaden näst efter den, varunder en var av dem år 1913 erhåller avsked från sin tjänst, nämligen

	Levnadsår.	Tjänstår.	Summa.
Anders Andersson, kanalvakt .....	69	29	98
A. M. Andersson, slussvakt .....	66	37	103
Paul Levin Johansson, » .....	49	30	79
Samuel Jönsson, » .....	73	30	103
Samuel Andersson, » .....	65	35	100
Edvard Andersson, kanaivakt .....	64	29	93
Lorentz Henriksson, nattvakt vid slussarna .....	69	42	111

Vidkommande pensionsbeloppen har styrelsen erinrat, att vakterna blivit antagna genom kontrakt, däri bestämdes, att de efter tjugufem års tjänstgöring ägde, därest sammanlagda antalet levnads- och tjänstår uppginge till åttiofem, erhålla en pension av 300 kronor om året, men, därest de icke uppfyllde detta villkor, efter kanaldirektionens beprö-

vande kunde erhålla i pension så många åttiofemtedelar av 300 kronor, som svarade mot sammanlagda antalet levnads- och tjänstår. Enligt Kungl. Maj:ts ovannämnda proposition skulle vakt vid kanalverket, som ingår på den nya staten, därest han uppfyller de för pensionsrätt stadgade villkor, erhålla en årlig pension av 900 kronor. Då ifrågavarande sju vakter icke på något sätt bidragit till sin egen pensionering, böra de enligt vattenfallsstyrelsens mening givetvis icke tillerkännas pensioner till samma belopp, som av Kungl. Maj:t föreslagits för vakter å den nya staten, men har det synts styrelsen skäligt, att beloppet av den pension, som må en var av dem tilldelas, sättes till 700 kronor, att med 300 kronor utgå från kanalverkets driftinkomster och med 400 kronor från allmänna pensions- och indragningsstaten.

Beträffande Paul Levin Johansson, vilken enligt sitt kontrakt skulle vara berättigad till full pension först om sex år, har styrelsen framhållit, att han på grund av sjukdom (lamhet) är fullständigt oförmögen att sköta sin tjänst såsom slussvakt. Styrelsen anser emellertid, att med hänsyn till hans långa tjänstetid, under vilken han städse med stor ordentlighet, nit och pålitlighet skött sina åligganden, någon minskning av det föreslagna pensionsbeloppet för hans del icke bör ifrågakomma.

Vattenfallsstyrelsen har vidare föreslagit, att rätt till pension måtte beredas jämväl maskinisten å styrelsens bogserångare »Edvard Melin», C. J. S. Johansson, vilken på grund av sjuklighet knappast längre kan sköta sin tjänst. Enligt vad styrelsen meddelar anställdes Johansson år 1883 vid bogseringsanstalten Ström—Ivarslund, som före den 1 januari 1911 lydde under Göteborgs stads hamnstyrelse, men från och med sistnämnda dag överflyttades till vattenfallsstyrelsens förvaltning. Dessförinnan hade Kungl. Maj:t, såsom vattenfallsstyrelsen också påpekar, vid flera tillfällen på framställning av hamnstyrelsen åt personer i anstaltens tjänst beviljat pensioner att utgå av anstalten tillhöriga medel, vilka pensioner numera, sedan dessa medel överlämnats till vattenfallsstyrelsen, jämlikt de av Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 30 december 1911 fastställda bestämmelser i anledning av den förändrade uppställningen av riksstaten m. m., utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster. Vattenfallsstyrelsen anser fördenskull billigheten kräva, att jämväl Johansson kommer i åtnjutande av pension.

Beträffande pensionens storlek anför vattenfallsstyrelsen, att Johanssons löneförmåner för närvarande utgöras av 1,020 kronor lön, 300 kronor hyresersättning, 520 kronor tjänstgöringspenningar och till 400 kronor beräknad kaplake på bogseravgifterna. Med hänsyn till dessa

löneförmåner är han, säger styrelsen, närmast att jämställa med en förman av andra graden, för vilken i Kungl. Maj:ts proposition nr 75 till innevarande års Riksdag föreslås en pension av 1,200 kronor. Jämlikt förslag av löneredgeringskommittén skulle denna pension utgå vid 65 levnadsår och 35 tjänsteår. För Johansson, som innehar 63 levnads- och 30 tjänstår, har styrelsen därför föreslagit en pension av 1,000 kronor att från och med den 1 juli 1913 utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster.

På grund av vad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att *dels* åt en var av förenämnda sju vakter vid Trollhätte kanalverk bevilja en årlig pension av 700 kronor att från och med månaden näst efter den, varunder han år 1913 erhåller avsked från sin tjänst, utgå med 300 kronor från kanalverkets driftinkomster och 400 kronor från allmänna pensions- och indragningsstaten; *dels ock* åt maskinisten C. J. S. Johansson bevilja en årlig pension av 1,000 kronor att från och med den 1 juli 1913 utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster.

I infortrat utlåtande har statskontoret anført att, då ifrågavarande vakter blivit, långt innan statsverket övertog Trollhätte kanalverk, anställda vid detsamma genom kontrakt, som tillförsäkrade dem pension efter erhållet avsked till belopp av högst 300 kronor, samt enligt överenskommelsen om kanalverkets övertagande av staten alla vid kanalverkets överlämnande till kronan i kanalverkets tjänst genom kontrakt anställda vakter och arbetare med flere tillförsäkrats de dem enligt anställningskontrakten tillkommande avlönings- och pensionsförmåner, statsverket vore skyldigt att åt vakt, som vid avgång uppfyllt föreskrivna villkor, bekosta pension å högst 300 kronor. Huruvida efter den jämförelsevis korta tid, varunder ifrågavarande vakter tjänat staten, fog funnes för en så betydlig ökning av pensionsförmånen, som av vattenfallsstyrelsen blivit föreslagen, har emellertid synts statskontoret tvivelaktigt. En pension av 300 kronor åt vakt har statskontoret dock ansett vara för liten. Med hänsyn till vad som i pension plägar bestås befattningshavare i ungefär motsvarande ställning, har statskontoret föreställt sig, att ett pensionsbelopp av högst 600 kronor borde i detta fall ifrågakomma. Statskontoret.

Vad beträffar den föreslagna pensionen åt maskinisten Johansson har statskontoret, med erinran att maskinisten vid riksdagshuset K. G. O. Nilsson enligt 1905 års Riksdags beslut erhållit pension å 700 kronor, ifrågasatt, huruvida Johansson, vilken visserligen åtnjutit högre inkom-

ster av tjänsten än Nilsson, men helt kort tid varit i statens tjänst, borde erhålla högre pension än 800 kronor.

Slutligen har statskontoret framhållit, att, då pensioneringskostnaden för personal vid statens så kallade affärsdrivande verk i allmänhet ansetts böra såsom annan driftkostnad belasta verkets konto, hela kostnaden för nu föreslagen pensionering syntes böra drabba Trollhätte kanalverks driftinkomster.

Departements-  
chefen.

Att, såsom vattenfallstyrelsen föreslagit, bereda de ifrågavarande kanalvakterna en högre pension än den till 300 kronor uppgående, som statsverket kontraktsenligt är skyldigt bekosta, synes mig skäligt. Beträffande storleken av dessa pensioner anser jag mig böra biträda statskontorets mening, enligt vilken de skulle bestämmas till ett årligt belopp av 600 kronor. Jag förbiser därvid ingalunda, att några av dessa personer ej uppnått den levnads- eller tjänstålder, som torde komma att stadgas för full pension för motsvarande befattningshavare. Särskilt beträffande slussvakten Johansson föreligger i detta avseende en väsentlig avvikelse. Då emellertid här är fråga om att utmäta understöd efter rena billighetsgrunder, har jag ej funnit anledning att föreslå någon olikhet för de olika personerna sinsemellan. Deras pensioner skulle då uppgå till  $\frac{2}{3}$  av de pensioner, som enligt Kungl. Maj:ts proposition angående nytt avlöningsreglemente för statens vattenfallsverk föreslagits för dylika vakter. I vidare mån synes ej skäligen den omständigheten behöva inverka, att största delen av deras tjänstetid infallit under det kanalbolaget innehaft kanalen. Jag erinrar i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t förut beslutat avlåta proposition till Riksdagen med förslag till förbättring av pensionsförhållandena för viss personal vid statens järnvägar, som förut stått i vissa enskilda banors tjänst.

I överensstämmelse med vad jag sålunda yttrat, har jag ej heller funnit anledning till annan erinran mot vattenfallsstyrelsens förslag i fråga om pension åt maskinisten Johansson, än att jag beträffande beloppet även här ansluter mig till den av statskontoret uttalade uppfattningen.

Då de affärsdrivande verken synas böra av sina inkomster bestrida den på statsverket belöpande andelen av de till personal vid vederbörande verk utgående pensioner, torde, på sätt statskontoret jämväl föreslagit, samtliga de ifrågasatta pensionerna i sin helhet få utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgiva,

*dels* att var och en av vakterna vid Trollhätte kanal Anders Andersson, A. M. Andersson, Paul Levin Johansson, Samuel Jönsson, Samuel Andersson, Edvard Andersson och Lorentz Henriksson må tilldelas en årlig pension av 600 kronor att från och med månaden näst efter den, varunder han år 1913 erhåller avsked från sin tjänst, utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster,

*dels ock* att maskinisten C. J. S. Johansson må tilldelas en årlig pension av 800 kronor att från och med den 1 juli 1913 utgå av Trollhätte kanalverks driftinkomster.

---

Vad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Kunglig Höghet Kronprinsen-Regenten på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter gilla och bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

*Carl G. Edman.*

---